

Udviklingsplan Midtjysk Brand og Redning 2024-2033

August 2023

1 Indhold

1. Indledning	3
2. Projekt vedr. renovering/nyopførelse af Viborg brandstation.....	5
3. Opgradering/modernisering af omegnsstationerne i Midtjysk Brand & Redning	8
4. Beredskabets fremadrettede udviklingsbehov i relation til kerneopgaven	11
4.1 Håndtering af klimahændelser	12
4.2 Fremtidens civilbeskyttelse.....	12
4.3 Rekruttering og fastholdelse	14
4.4 Bæredygtighed og grøn omstilling, herunder øget urbanisering	14
4.5 Brandslukningsmateriel til fremtidens opgaver	16
4.6 Sikkerhedshændelser.....	16
5. Økonomisk sammenfatning	17

1. Indledning

Denne plan for udvikling af Midtjysk Brand & Redning i perioden 2024-2033 består af delplaner for følgende emner/områder:

- **Projekt for gennemgribende renovering – alternativt nyopførelse – af brandstationen i Viborg**, som er nedslidt og ikke længere er indrettet, så den understøtter de mange servicefunktioner, der løses for ejerkommunerne, og som er kommet til siden opførelsen i 1967. Projektet skal sikre, at det fysiske arbejdsmiljø med indretning og processer tager hensyn til de særlige helbredsrisici, der er på beredskabsområdet – herunder især forøget kræftisiko for brandfolk, der under indsats udsættes for sod og røg.
- **Plan for opgradering/modernisering af omegnsstationerne i Midtjysk Brand & Redning** med henblik på at bringe stationerne op på et tidssvarende niveau, hvor de i forhold til arbejdsmiljø og relevante faciliteter understøtter den nødvendige og påtrængende indsats for at rekruttere og fastholde gruppen af deltidsbrandfolk i Midtjysk Brand & Redning.
- **Plan for opgradering af beredskabets kompetencer, materiel og udstyr i forhold til nye beredskabsopgaver**, der er kommet til siden dannelsen af Midtjysk Brand & Redning i 2016, og som forventes at komme til i de kommende år.

Planen vil beskrive de tiltag, det efter Midtjysk Brand & Rednings vurdering er nødvendigt at foretage i løbet af planperioden.

Da planen rækker langt ud i tiden – og da udviklingen på beredskabsområdet ikke på alle områder er tilstrækkelig afklaret, er planen med dens tiltag fordelt ud i følgende 3 faser:

- **Fase 1: Perioden 2024-2025**, som er den resterende del af den igangværende periode for den siddende Beredskabskommission. For denne periode peges der på akutte og helt nødvendige tiltag, der ikke kan udsættes.
- **Fase 2: Perioden 2026-2029**, som er perioden for den kommende Beredskabskommission, og for hvilken der vil blive udarbejdet en ny risikobaseret dimensioneringsplan, der fastlægger niveauet for Midtjysk Brand & Rednings opgavevaretagelse. Planen skal vedtages af de siddende byråd senest ved udgangen af 2025.
- **Fase 3: Perioden 2030-2033**, for hvilken der atter vil blive udarbejdet en ny risikobaseret dimensioneringsplan. Denne plan skal vedtages af de siddende byråd senest ved udgangen af 2029.

For de fremadrettede og vedvarende tiltag, der anbefales igangsat i fase 1, forudsættes det, at der i forbindelse med budgetforhandlingerne i 2024 afsættes de nødvendige midler fra og med 2025 – enten i form af tillægsbevilling eller ved forhøjelse af driftstilskud i antal kr./indbygger.

For det første år i udviklingsplanen - 2024 - er der imidlertid enkelte konkrete tiltag, det er nødvendigt at gennemføre. Der er akut brug for at påbegynde en indledende forbedring af

faciliteterne for deltidsbrandfolkene i Midtjysk Brand & Redning. De nuværende forhold er for de fleste brandstationers vedkommende særdeles dårlige og de er hæmmende for den rekrutteringsindsats, som er så nødvendig for løsningen af Midtjysk Brand & Redning kerneopgave. Udgifterne til de indledende forbedringer er overkommelige – men kan ikke rummes indenfor den minimale vedligeholdelsessum på knap 200.000 kr., der er afsat til samtlige 10 brandstationer årligt. Tiltaget kræver derfor en tillægsbevilling for at kunne få den nødvendige hurtige effekt.

Derudover skal der foretages udskiftning af den softwareløsning, der er 'motoren' i Midtjysk Brand & Rednings vagtcentral – og dermed en forudsætning for udkald til brand- og redningsopgaver og for de mange vagtcentralopgaver, der løses for Viborg og Silkeborg kommuner. Udskiftning skal foretages i 2024 ifm. et udbud og efterfølgende anskaffelse i samarbejde med to andre beredskaber. Videreførelse af den eksisterende løsning er ikke mulig, da nuværende leverandør har indstillet sine danske aktiviteter. Udskiftning af vagtcentralløsning fremlægges i særskilt sag udenfor Udviklingsplanen.

For fase 2 og 3 gælder det, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt præcist at estimere alle nødvendige investeringssummer og tilhørende omkostningsniveauer, da det forudsætter nærmere afklaring af samfundets forventninger til beredskabets opgavevaretagelse i relation til bl.a. civilbeskyttelsesområdet, som beredskaberne i dag har det lovmæssige ansvar for, men hvor midler og kapaciteter er blevet reduceret over en længere årrække. Ligeledes vil der i de kommende år forekomme flere og voldsommere klimahændelser, der skal håndteres af beredskabet. Men forventet omfang, afklaring af den nødvendige kapacitet og det nødvendige udstyr kræver indgående analyse, før der kan træffes beslutning om de konkrete og relevante tiltag. Tilsvarende analyser skal foretages i relation til indsats ved masseskader, i relation til beredskabets grønne omstilling, håndtering af elektrificering og indførelse af brint i af transportsektoren m.m. Endeligt skal rekrutterings- og fastholdelsesindsatsen videreføres og intensiveres, hvis den nuværende og omkostningseffektive beredskabsstruktur med brug af deltidsansatte brandfolk skal fastholdes.

Fase 2 og 3 indeholder derfor en kortere beskrivelse af de tiltag, der forventes igangsat hen over de to perioder. Konkretisering vil ske løbende og indgå ifm. behandlingen af den risikobaserede dimensioneringsplan og kommunernes budgetforhandlinger.

2 Projekt vedr. renovering/nyopførelse af Viborg brandstation

Beredskabskommissionen drøftede på sit møde 8. marts 2023 tilstanden på bygningsmassen på Industrivej 3 i Viborg, der samlet udgør Viborg brandstation.

Drøftelserne mandede ud i en beslutning om, at Midtjysk Brand & Redning skulle afholde udgifter til at få udarbejdet en rapport af en bygherrerådgiver, der ville anskueliggøre et bygge- eller renoveringsprojekt, der fremtidssikrede en brandstation i Viborg i forhold til nuværende og fremtidig opgaveportefølje – såvel funktionelt og ikke mindst arbejdsmiljømæssigt.

Valg af rådgiver

Midtjysk Brand & Redning har indgået aftale med bygherrerådgivervirksomheden Norconsult/LB Consult om udarbejdelse af rapport med belysning af potentialer hhv. udfordringer samt konkret løsningsforslag.

Norconsult/LB Consult har helt friske erfaringer med projekter indenfor beredskabsområdet, da de har fungeret som bygherrerådgiver for Østjyllands Brandvæsen i forbindelse med opførelse af 2 nye brandstationer i hhv. Aarhus Nord og Aarhus Syd, der udmærker sig ved deres fokus på sikkert arbejdsmiljø og omtanke for klima og miljø.

Det bemærkes at disse stationer hovedsageligt er opført som 'rene' brandstationer, hvorimod brandstationen i Viborg skal rumme mange andre funktioner som følge af de mange arbejdsfunktioner, der løses for ejerkommunerne og det fælles beredskab.

Rådgivers opgave

Norconsult/LB Consult skulle oprindeligt belyse og beskrive konsekvenserne af en totalrenovering af den nuværende bygningsmasse på station Viborg henholdsvis konsekvenserne ved en nyopført brandstation på eksisterende grund. Forbliven på nuværende grund er essentiel i forhold til at kunne fastholde den nuværende gruppe af deltidsbrandfolk på brandstationen i Viborg.

I forbindelse med gennemgangen og vurderingerne af den eksisterende bygningsmasse blev det imidlertid klart, at nogle af bygningerne er i en sådan stand, at det ikke vil være rentabelt at renovere og ombygge disse, mens andre bygninger rummer kvaliteter, der gør det meningsfuldt at bevare og renovere.

Løsningsforslag

På baggrund af ovennævnte gennemgange og vurderinger peger rapporten samlet på et løsningsforslag, der er en kombination af renovering/nybyggeri.

Eksisterende bygninger der bevares, udgør arealmæssigt 1.464 kvm., mens det foreslåede nybyggeri udgør 2.325 kvm. Samlet bygningsmasse er dermed 3.789 kvm., hvilket svarer til en bebyggelsesprocent på 37,8%. Lokalplanen angiver 60% som max.

Tidshorisont

Norconsult/LB Consult vurderer, at en nyopførelse samt ombygninger af eksisterende byggeri udført i etaper vil strække sig over en periode på ca. 2-3 år efter kontrahering med entreprenøren(e). I den forbindelse er der lagt vægt på, at der gennem hele tiden skal være fortsat drift af såvel beredskabs- som serviceopgaver overfor kommunerne.

Forud for udførelse skal der afsættes 7-9 mdr. til brug for konkretisering, udarbejdelse af byggeprogram samt gennemførelse af udbud, hvorefter det forventeligt vil tage det valgte rådgiverteam 12-14 mdr. at projektere det samlede projekt inkl. byggesagsbehandling og entrepriseudbud.

Realisering af projektet vil dermed tage i alt ca. 4-5 år efter byrådsgodkendelse.

Økonomisk overslag

Norconsult/LB Consult har med afsæt i vedhæftede mulighedsstudie udarbejdet et økonomisk overslag for det samlede projekt (ligeledes vedhæftet).

Det samlede projekt vil kunne håndteres indenfor en økonomisk ramme på ca. 81,7 - 91,7 mio. kr. ekskl. moms:

Renovering og ombygninger	ca. 7,7 mio. kr. ekskl. moms
Projektomkostninger, renovering og ombygninger	ca. 2,8 mio. kr. ekskl. moms
Nyopførelse af 2325m ²	ca. 46,2 mio. kr. ekskl. moms
Projektomkostninger, Nybyggeri	ca. 11,0 mio. kr. ekskl. moms
Generelle projektomkostninger (Udearealer, byggesagsgebyrer mv.)	ca. 4,0 mio. kr. ekskl. moms
Bygherreleverancer	ca. 10 - 20 mio. kr. ekskl. moms

Bygherreleverancer skal i forbindelse med realisering konkretiseres og endeligt markedsundersøges.

Driftsøkonomi

Baseret på erfaringstal og MOLIOs prisdata skal der løbende afsættes ca. kr. 140 pr. kvm. pr. år bebygget brandstation, værkstedsbygning mv. Beløbet indeholder også løbende drift- og vedligehold af udearealer.

Ligeledes skal der afsættes ca. kr. 60 pr. kvm. pr. år til drift og vedligeholdelse af beredskabs- og værkstedstekniske anlæg.

I disse beløb er der ikke afsat penge til større renoveringer og ombygninger eller udskiftning af større bygningsdele og komponenter. Ligeledes er der ikke indeholdt udskiftning af større beredskabs- og værkstedstekniske dele.

Anbefaling

Midtjysk Brand & Redning anbefaler, at projektet realiseres, så der kan skabes en tidssvarende og fremtidssikret ramme for en centralt beliggende station i Viborg, der fortsat kan udføre nuværende og fremtidige servicefunktioner for de to ejerkommuner og for det samlede beredskab i Midtjysk Brand & Redning.

I forhold til realiseringstidspunkt anbefaler Midtjysk Brand & Redning, at der afsættes midler, således at de indledende skridt ift. byggeprogram, afholdelse af udbud m.m. kan indledes i 2025 med realistisk færdiggørelse i 2028-2029.

Finansiering

Midtjysk Brand & Redning har ikke mulighed for selv at finansiere byggeprojekter, da der til bygningsområdet kun er afsat ca. 200.000 årligt til bygningsvedligehold.

Finansiering til ombygninger og lignende af Midtjysk Brand & Rednings bygningsmasse skal derfor ske via lånoptagelse efter godkendelse fra ejerkommunerne og/eller via budgetforhøjelse, dvs. via overførsel fra ejerkommunerne efter gældende fordelingsnøgle. Finansiering via Kommuneleasing er også en mulighed der i givet fald skal vurderes nærmere.

3 Opgradering/modernisering af omegnsstationerne i Midtjysk Brand & Redning

Ved etableringen af Midtjysk Brand & Redning i 2016 blev de nuværende 10 brandstationer (2 centerstationer i hhv. Silkeborg og Viborg og 8 omegnsstationer) overdraget til beredskabet. Seks af stationerne er i dag ejet af Midtjysk Brand & Redning, mens de resterende fire er lejemål.

På Beredskabskommissionens møde 8. marts 2023 blev det drøftet, hvordan stationerne – med enkelte undtagelser – fremstår slidte, og at flere af dem mangler helt basale faciliteter.

Budget til vedligeholdelse af samtlige stationer blev ved etableringen af Midtjysk Brand & Redning fastsat til 10 kr./kvm. i 2016 og er ikke forhøjet siden. I 2022 svarede det til samlet set 195.000 kr. Det minimale og helt utilstrækkelige niveau kan bl.a. holdes op imod, at en enkeltstående renovering på station Kjellerup i 2019 i forbindelse med rotteangreb kostede 300.000 kr.

Beredskabskommissionen besluttede på marts-mødet 2023, at der skulle laves en plan for opgradering/modernisering af omegnsstationerne i Midtjysk Brand & Rednings område, så de bringes op på et niveau, hvor de i forhold til arbejdsmiljø og faciliteter i øvrigt understøtter den helt nødvendige og intensiverede indsats for rekruttering og fastholdelse af deltidsbrandfolk.

Beredskabsdirektør og Chef for Myndighed og Forebyggelse har foretaget gennemgang af samtlige stationer (med undtagelse af station Viborg, der er omfattet af selvstændigt projekt) og vurderet hver især på følgende områder: Facade, Tag, Døre og vinduer, Tekniske anlæg, El-porte, Udenomsarealer, Toiletter til begge køn, Adskilte baderum til begge køn, Opholdsrum, Rum til branddragter adskilt fra garage og røg, Køkken, Rengøringsordning, Mulighed for renholdelse, Generelt indtryk af lokaler.

På alle områder er der foretaget en bedømmelse på en skala fra 1-5. Herudfra er der foretaget en estimering af nødvendige forbedringer på den korte bane i fase 1 (2024-2025), fase 2 (2026-2029) og fase 3 (2030-2033).

Fase 1 – 2024-2025

For fase 1's vedkommende er der foretaget en yderligere opdeling af tiltag i hhv. 2024 og 2025.

Tiltag vedrørende 2025 påregnes behandlet som led i den samlede budgetforhandling i 2024 og omfatter:

- Sikring af arbejdsmiljøforhold vedr. bad og toilet på samtlige stationer, således at der er min. to toiletter og bad på stationerne mhp. kønsopdeling.

- Adskillelse af branddragter fra køretøjernes dieselpartikler – samt adskillelse af branddragternes, støvlernes, hjelmenes mulige afgang af sodpartikler til omgivelserne.
- Sikring af bygningsmassen mod yderligere nedbrydning (vandindtrængen samt frostsprængninger af murværk).
- Tilvejebringelse af ordentlige opholdsfaciliteter som forudsætning for den nødvendige og intensiverede rekrutterings- og fastholdelsesindsats af deltidsbrandfolk.

Tiltag vedrørende 2024 er tiltag, der vurderes at være så presserende, at de bør prioriteres via en tillægsbevilling allerede i 2024.

- Tiltagene vedrører arbejdsmiljømæssige forhold, der kan udbedres hurtigt for begrænsede midler, etablering af el-porte i udrykningsgaragerne på alle stationer samt toilet- og badeforhold til begge køn på de stationer, hvor det i første fase kan lade sig gøre for begrænsede midler.

De samlede udgifter vedrørende fase 1 år 2024 estimeres at udgøre 975.000 kr.

De samlede udgifter vedrørende fase 1 år 2025 estimeres at udgøre 4.840.000 kr.

Samlede udgifter vedrørende fase 1 udgør således 5.815.000.

Fase 2 – 2026-2029

- Fase 2 har særligt sigte på tilpasning af bygninger, så de kan huse udrykningskøretøjer af "normal" størrelse, og som dermed ikke kræver en helt særskilt opbygning og tilpasning, som det er tilfældet i dag. Med gennemførelse af fase 2 kan Midtjysk Brand & Redning indgå i fællesudbud med andre beredskaber i stedet for at skulle udføre selvstændige udbudsprocesser for standardkøretøjer.

Samlede udgifter vedrørende fase 2 estimeres på nuværende tidspunkt at udgøre 3.295.000.

Fase 3 – 2030-2033

- I fase 3 videreføres tiltagene i fase 2 vedrørende tilpasning af bygninger. Udfordringerne er de samme som i fase 2, men der er her tale om tilpasning af stationer, hvor den nuværende vognpark forventes at have længere levetid end på de stationer, der er omfattet af fase 2.

Samlede udgifter vedrørende fase 3 estimeres at udgøre 2.250.000.

Samlet økonomi

De samlede udgifter for opgradering/modernisering af stationerne i Midtjysk Brand & Rednings slukningsområde er estimeret til at udgøre 11.360.000 kr. for perioden 2024-2033.

Udgiftsbehovene for de enkelte stationer varierer meget afhængigt af den enkelte stations alder, vedligeholdelsestilstand og indretning. Det højeste udgiftsniveau knytter sig til station Karup, mens det laveste udgiftsniveau knytter sig til station Bjerringbro.

Da nogle af stationerne er bygninger, som Midtjysk Brand & Redning har lejet sig ind i, forudsætter de enkelte stationsprojekter, at der kan indgås aftale med udlejer om de ønskede ændringer, og i den forbindelse, at forbedringer foretaget af Midtjysk Brand & Redning kan modsvares af lavere husleje – alternativt at Midtjysk Brand & Redning indgår aftale om højere husleje mod at udlejer foretager forbedringerne.

For station Kjellerups vedkommende er bygningerne i så dårlig stand, at man bør overveje, om det er fornuftigt og rentabelt at gennemføre de beskrevne tiltag, og i stedet vurdere om midlerne totaløkonomisk er bedre brugt på undersøgelse af anden bygningsmasse, evt. ved samlokation med andre kommunale/private aktører. De estimerede udgifter til opgradering/modernisering af station Kjellerup udgør ca. 1,9 mio. kr. og dermed en ikke uvæsentlig andel af de samlede udgifter til projektet.

De estimerede udgiftsniveauer skal kvalificeres af en bygningskyndig kapacitet, der foreslås ansat i beredskabet og som således også kan indgå i projektledelsen af station Viborg-projektet – evt. i 2-årig projektansættelse.

I samme forbindelse skal der beregnes et forhøjet tilskud til fremtidig bygningsvedligeholdelse, som fremover foreslås konverteret til et beløb/indbygger i stedet for som hidtil et beløb/kvm.

4 Beredskabets fremadrettede udviklingsbehov i relation til kerneopgaven

Ved etableringen af Midtjysk Brand & Redning blev der truffet beslutning om en tilskudsmodel baseret på et fast bidrag på 165 kr./indbygger (2016-niveau) i de to ejerkommuner. Niveauet blev fastsat med udgangspunkt i de hidtidige regnskaber fra hhv. Silkeborg Brand & Redning og Viborg Brandvæsen. De to beredskaber var på daværende tidspunkt blandt de allerbilligste i Danmark målt i kroner per indbygger.

Niveauet er fastholdt uændret siden 2016 – dog med gennemførelse af årlige 1% 's reduktioner i perioden 2019-2023 pga. besparelser vedtaget på administrationsområdet i Viborg Kommune.

Niveauet har dermed ikke ændret sig i takt med den udvikling, der er sket i beredskabets opgaver siden 2016 med undtagelse af en konkret årsværkstilførsel til Myndighed- og Forebyggelsesafdelingen for at imødekomme en kraftig vækst i byggeriet.

Foruden den udvikling der allerede har fundet sted på beredskabsområdet siden 2016 er der en række væsentlige ændringer på vej i de kommende år, som Midtjysk Brand & Redning allerede mærker effekten af i dag, og som der skal tages hånd om i rette tid.

Udviklingsområderne omhandler:

- Håndtering af klimahændelser
- Civilbeskyttelse knyttet til en mere stabil omverden med krig i Europa, ustabile energi- og forsyningsstrukturer samt trusselsvurdering mod DK.
- Fortsat øget indsats for rekruttering og fastholdelse af deltidsstyrke.
- Byudvikling med øget urbanisering og med tilvækst i høje byggerier og mere komplekse byggerier, herunder dybe p-kældre med elbiler, store byggerier i træ m.v.
- Elektrificering af samfundet med markant stigning i antallet af el-biler og kommende batteriparkanlæg. Endvidere andre energilagringsanlæg som eks. PTX-anlæg.
- Grøn omstilling i beredskabet.
- Nyt og effektivt brandslukningsmateriel, der begrænser indsatstid, ressourceforbrug og følgeskader.

Kendetegnende for de nævnte områder er, at vi står på tærsklen til store forandringer, der stiller krav til beredskabets håndtering. For flere af områdernes vedkommende er der stadig brug for afklaringer og forventningsafstemning fra nationalt hold, bl.a. i forhold til krav til de kommunale beredskaber indenfor civilbeskyttelsesområdet.

På andre områder pågår der allerede nu en accelererende udvikling, som der skal tages hånd om, men hvor omfanget af de nødvendige kapaciteter og valg af metoder til håndtering forudsætter en betydelig forudgående analyseindsats. Det vedrører bl.a. tiltag i relation til klimahændelser og meget konkret i relation til tilvæksten i elbiler i DK.

Når der i det følgende anskueliggøres for forventede tiltag på de enkelte områder opdelt i faserne 1-3 (2024-2025, 2026-2029, 2030-2033) hen over perioden 2024-2033 er der således tale om meget umiddelbart vurderede behov, der forudsætter nærmere analyse for især fase 2 og 3.

Tilførsel af analysekapacitet

Til udarbejdelse af de fornødne analyser, er der behov for en kapacitetstilførsel i form af en udviklings- og analysemedarbejder, der foruden de konkrete analyseopgaver kan stå i spidsen for udarbejdelsen af den næste Plan for Risikobaseret Dimensionering, der skal igangsættes i 2024 og godkendes politisk senest med udgangen af 2025.

4.1 Håndtering af klimahændelser

Klimaekspertter er utvetydige i deres udmeldinger om, at klimahændelser fremover bliver værre, hyppigere og kraftigere. For beredskaberne betyder det, at man ikke kan regne med, at hidtidige indsatstaktikker og gårsdagens materiel også er tilstrækkeligt til fremtidige hændelser.

Der samarbejdes allerede i dag på tværs af beredskaber om fælles udnyttelse af materiel, men den dimensionering der ligger til grund, er baseret på tidligere kendte hændelser – samt hyppighed og omfang af disse.

Kravene til beredskaberne kræver også afklaring, idet ikke alle typer og størrelser af hændelser er eller bør være en opgave for beredskabet. Det er beredskabernes vurdering, at beredskabet alene skal varetage opgaver med hændelser, hvor almene interesser, kritisk infrastruktur eller andre prioriterede hensyn er i fare. Det er denne vurdering, der også aktuelt lægges til grund i Midtjysk Brand & Redning for Viborg og Silkeborg kommuners vedkommende.

Det er Midtjysk Brand & Rednings vurdering, at der i fase 1 (2024-2025) skal gennemføres analyse af de fremtidige behov for nyanskaffelse og opgradering af materiel til klimaindsatser. Det forventes bl.a. at omfatte lokalt placerede mobile watertubes samt tilstrækkeligt dimensioneret pumpemateriel i den fornødne mængde. Materiellet bør tilvejebringes i fase 2 (2026-2029).

Økonomi: Investeringsbehovet til anskaffelse af materiel i fase 2 anslås til at udgøre 2-3 mio. kr., men forudsætter nærmere analyse. Foruden anskaffelsessummen vil der henover fase 2 og 3 skulle allokeres løbende driftsmidler til uddannelse, øvelser og træning. Niveauet skal også fastlægges i analysegrundlaget, men må forventes at andrage 100.000-200.000 kr. årligt.

4.2 Fremtidens civilbeskyttelse

Krigen i Ukraine med dens mange afledte konsekvenser har atter sat civilbeskyttelse på dagsordenen i Danmark. I samfundsdebatten drøftes beskyttelsesrum, borgernes behov for at

kunne klare sig selv uden hjælp udefra i et længere tidsrum, cyberhændelser og informationspåvirkning.

Konkret har Midtjysk Brand & Redning det forgangne 1½ år brugt betydelige ressourcer på kortlægning af beskyttelses- og sikringsrumsområdet, sikring af egen fortsat drift i relation til energikrise, krisestyringsaktiviteter i samarbejde med Viborg og Silkeborg kommuner for at sikre videreførelse af kritiske funktioner i tilfælde af brown-out (midlertidig planlagt strømafbrydelse) m.v.

Det kan ikke forventes, at den nuværende usikre situation, Europa og Danmark er bragt i, ophører indenfor en kort årrække. Derfor er der brug for at fastholde og styrke beredskabets og kommunernes evne til at opretholde og videreføre kritiske funktioner samt på kompetent vis håndtere konkrete krisestyringsforløb. Det kræver fortsat opbygning af kompetencer, uddannelse, øvelse og træning samt evaluering af allerede stedfundne hændelser.

Midtjysk Brand & Redning bistår i forvejen Silkeborg og Viborg kommuner på området, men omfanget må som minimum forventes at blive opretholdt på et eksisterende højt niveau.

Andre områder indenfor civilbeskyttelsesområdet, der kan forventes at skulle have bevågenhed i de kommende år er bl.a.: Informationsindsats overfor befolkningen, nyttiggørelse af spontanfrivillige, etablering af kapaciteter mhp. indkvartering og forplejning, sikringsrum m.m.

De anførte områder forudsætter national afklaring i forhold til beredskabernes rolle. Det gældende regeringsgrundlag fra 2022 kalder på en øget robustgørelse af samfundet med udmelding om initiativer til styrkelse og prioritering af samfundsberedskab, krisestyring, kritisk infrastruktur og forsyningssikkerhed.

Foruden behovet for nævnte afklaring forudsætter konkrete tiltag på lokalt plan også udarbejdelse af analyser, der mere præcist kan identificere nødvendige tiltag på lokalt plan, herunder snitflader og ansvarsfordeling mellem andre relevante, lokale, regionale og statslige aktører.

På kortere sigt er der behov for at opgradere beredskabets kapacitet og evne til at håndtere indkvartering og forplejning af et større antal borgere i tilfælde af ulykker, katastrofer, klimahændelser og krig mv.

Økonomi: Der forventes umiddelbart et investeringsbehov til anskaffelse af materiel i fase 2 på ca. 100.000-200.000 kr. Derudover bør der for at tilvejebringe det fornødne analysegrundlag i relation til civilbeskyttelse tilføres analytisk kapacitet i form af en analyse- og udviklingsmedarbejder. Pågældende udfører tillige alle øvrige analyseopgaver i relation til denne udviklingsplan.

4.3 Rekruttering og fastholdelse

En væsentlig del af Midtjysk Brand & Rednings operative styrke består af deltidsansatte brandfolk, der bor eller arbejder tæt på den lokale brandstation. Nærheden til brandstationen er et krav, da brandmanden skal kunne være fremme på brandstationen og klar til udrykning senest 5 minutter efter modtagelse af alarm.

Deltidsstrukturen har gennem flere år været presset og forventes også at være det i fremtiden. Ændrede samfundsmønstre som arbejde borte fra bopælsområdet, konkurrence fra andre aktivitetsmuligheder m.m. gør såvel rekruttering som fastholdelse markant sværere.

Alternativet til deltidsstrukturen er ansættelse af faste brandfolk, som indebærer et omkostningsniveau der er signifikant højere end den nuværende struktur. Udfyldelse af én døgnvagtstilling kræver ansættelse af ca. 5 fuldtidsansatte brandfolk.

Opretholdelse af deltidsstrukturen kræver, at den intensiverede rekrutterings- og fastholdelsesindsats, der er igangsat i Midtjysk Brand & Redning videreføres. Der skal desuden prioriteres midler til rimelige faciliteter til deltidsbrandfolkene, så de oplever, at deres indsats er værdsat og prioriteret. Forbedring af forholdene på de enkelte stationer, som påpeget i afsnit 3 i denne plan, er centralt i den henseende.

Uagtet den intensiverede indsats for rekruttering og fastholdelse er der fortsat stationer, hvor antallet af brandfolk ikke når den fastsatte normering. Det betyder, at deltidsbrandfolkene må tage ekstravagter i betydeligt omfang, og at der må køres assistancekørsler fra andre stationer.

Denne situation er ikke langtidsholdbar og skal derfor følges tæt. Viser det sig på sigt ikke at kunne løses, skal det - formentlig ifm. fase 2 - analyseres, om der skal etableres en ændret struktur.

Økonomi: Indsatsen er hovedsageligt opgradering/modernisering af forholdene ude på de enkelte stationer, jf. kapitel 4. Derudover bør der årligt fra og med 2025 tilføres 500.000 kr. til yderligere uddannelse, ekstra udstyr, branddragter, pagere o.lign. som følge af en forøget omsætning i personale.

4.4 Bæredygtighed og grøn omstilling, herunder øget urbanisering

Samfundets omstilling mod en mere grøn profil stiller nye krav til beredskabet – både i forhold til nye opgaver og opgaveløsninger, der retter sig ud mod omverdenen, såvel som rettet ind imod beredskabets egen udvikling.

Beredskaberne oplever allerede nu, hvordan den grønne omstilling stiller nye beredskabsmæssige krav. Der bygges højere og tættere, og der indtænkes nye materialer, der skal håndteres beredskabsmæssigt, såvel i den indledende sagsbehandling som efterfølgende operativt og indsatstaktisk.

Ændringerne betyder mere kompleks sagsbehandling, og de nye byggerityper stiller efterfølgende krav til det operative mandskabs uddannelse, øvelse og træning – til tider også krav til beredskabets materiel.

Energisektoren udvikler sig også med nye typer produktions- og lagringsanlæg. Nogle typer er allerede under projektering, mens andre endnu blot er under idéudvikling.

Meget konkret opleves hvordan tilvæksten af elbiler og hybridbiler stiger voldsomt, hvilket stiller helt akutte krav til beredskabet om nye slukningsmetoder. Hyppigheden af brand i elbiler er ikke det, der udfordrer aktuelt. Udfordringen er, at hvis der går brand i elbilens batteri kan en brand tage op imod 24 timer at slukke med et meget stort vandforbrug til følge (10 kubikmeter er ikke unormalt).

Er elbilen placeret i en parkeringskælder i niveau -3 er udfordringen selvsagt stor med de traditionelle slukningsmetoder og -materiel. Konsekvenserne ift. omgivelserne og bygningskonstruktion kan være særdeles omfattende.

På trods af den endnu begrænsede hyppighed i antallet af brande i elbilbatterier kalder de potentielle skadevirkninger på, at der allerede på den korte bane investeres i nyt materiel til håndtering med tilhørende uddannelse, træning og øvelse.

På området i øvrigt skal udviklingen følges tæt og analyseres nærmere i de kommende år med henblik på at introducere rette løsninger i hhv. fase 2 og fase 3.

Internt i beredskabet må der i planperioden forventes at blive igangsat en konvertering af beredskabets køretøjer til at overgå til eldrift. På småvognsområdet vil introduktion ske løbende og vil formentlig, efterhånden som priskonkurrencen på markedet styrkes, kunne ske uden væsentlige merudgifter.

For så vidt angår de større udrykningskøretøjer er disse endnu ikke introduceret i Danmark, hvilket dog må forventes at ske i de kommende år. De vil særligt kunne finde anvendelse i områder, hvor køreafstand ikke er en forhindrende faktor. Prisniveauet er endnu ikke kendt, hvorfor det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at anslå et realistisk investeringsniveau. Implementeringsfase vil formentlig tidligst være i fase 3 (2030-2033).

Økonomi: Med henblik på at kunne foretage beredskabsmæssig forsvarlig indsats ved brand i elbilbatterier bør der senest i fase 1 (2025) investeres i særlige slukningsmidler, herunder brandtæpper og andet slukningsudstyr til en estimeret udgift på ca. 1,0 mio. kr.

I fase 2 bør der investeres i en robotløsning, der rummer flere funktioner, men hvor den i den konkrete kontekst kan anvendes til at trække en brændende elbil ud af et byggeri, hvor der ellers vil være risiko for massiv bygningsskade. Investeringsbehovet er angivet nedenfor under 'Brandslukningsmateriel til fremtidens opgaver'.

Til løbende materielforbrug ifm. elbilbrande forventes årlige driftsomkostninger på ca. 100.000 i årene 2025-2033.

Til håndtering af brande i høje bygninger skal der, som følge af ændringer i Bygningsreglementet, investeres i særlige højhuspakninger, herunder særligt høje stiger til udrykningskøretøjerne. Investeringsniveauet forventes at udgøre 500.000 kr. i 2025 og 1 mio. kr. i 2026. De løbende årlige omkostninger til uddannelse, træning og øvelser forventes at udgøre 100.000-200.000 kr.

4.5 Brandslukningsmateriel til fremtidens opgaver

Der er i de seneste år introduceret nyt materiel hos andre beredskaber, der har til formål at sikre en optimal operativ indsats.

Droner er introduceret for at give skadestedsledelsen et forbedret ledelsesværktøj til at bedømme en brands udvikling og planlægge den optimale indsættelse af mandskab og udstyr.

Midtjysk Brand & Redning har endnu ikke eget droneberedskab, men er nødsaget til – når nødvendigt – at rekvirere droneassistance hos en privat leverandør af ydelsen.

Etablering af eget droneberedskab bør implementeres indenfor de kommende år, da behovet for overblik vil stige i takt med nye hændelsestyper – eks. klimahændelser – og i takt med at større, højere og mere komplekse byggerier opføres.

Anvendelse af robotter er også introduceret hos flere beredskaber, og Midtjysk Brand & Redning har i to tilfælde indenfor det seneste års tid rekvireret assistance, hvor en brandslukningsrobot gjorde en væsentlig forskel for indsatsen.

Brandslukningsrobotter kan indsættes i situationer med meget høje temperaturer, hvor brandmandskab ikke kan operere. De er bl.a. egnede ifm. brande i elbiler, under jorden i eks. P-kældre, og har foruden brandslukningsmuligheden også mulighed for eks. at trække en brændende bil ud af en bygning.

Anvendelse af robotter indebærer en væsentlig forbedring for brandfolkenes sikkerhed og arbejdsmiljø generelt.

Økonomi: Der anbefales anskaffelse af egen drone-løsning til Midtjysk Brand & Redning. Investeringen forventes at udgøre 500.000 til implementering i fase 2. Ligeledes anbefales det i fase 2 (2026) at anskaffe en robotløsning med et forventet investeringsniveau på 1,5 – 2,0 mio. kr. Samlet årlig driftsomkostning forventes efterfølgende at udgøre ca. 50.000 kr.

4.6 Sikkerhedshændelser

Trusselsniveauet mod Danmark er højt, og en hændelse som skyderiet i Field´s viser, at beredskabet skal kunne varetage beskyttelse og redning af civilbefolkningen under forskellige former for angreb.

Det kræver analyse, uddannelse og særligt materiel, for at en given hændelse kan løses forsvarligt. Der arbejdes under ledelse af politiet på et fælles-koncept på området, som forventeligt vil belyse de nødvendige kapacitets-, materiel- og uddannelsesmæssige tiltag nærmere. Anbefalinger forventes kendt ultimo 2023.

Økonomi: På nuværende tidspunkt forventes der at skulle investeres 500.000 kr. i bodycams med livestreaming i fase 2 (2026). Årlige omkostninger til samtræning med øvrige beredskabsaktører vurderes at udgøre 300.000 kr. årligt.

5 Økonomisk sammenfatning

Nedenfor er der foretaget en samlet opgørelse af de udgifter, der knytter sig til udviklingsplanens enkelte delelementer og opdelt på de 3 faser i henholdsvis budgetmidler og anskaffelsessummer. Beløbene for fase 2 og 3 er for nuværende kun retningsgivende. Endeligt udgifts- og omkostningsniveau afhænger af nærmere analyse, teknologisk udvikling, prisdannelse m.v.

5.1 Station Viborg

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering Ny station Viborg	(fordeles jf. byggeplan)	82 – 92 mio.	
Årlig drift Projektmedarbejder	650 t.kr.	650 t.kr.	650 t.kr.

5.2 Opgradering/modernisering af omegnsstationer

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering Opgradering af omegnsstationer	975 t.kr. (2024) 4.8 mio. kr. (2025)	3,3 mio. kr.	2.3 mio. kr.
Årlig drift Estimeret forhøjet beløb til bygnings- vedligeholdelse.		2,7 mio. kr. 140,00 pr. m2	2,7 mio. kr. 140,00 pr. m2

5.3 Håndtering af klimahændelser

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering Pumper/slangetender Mobil dæmning		2 – 3 mio. kr.	
Årlig drift Øget uddannelse		100 – 200 t.kr.	100 – 200 t.kr.

5.4 Fremtidens civilbeskyttelse

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering			
Indkvartering/forplejning		100 – 200 t.kr.	
Årlig drift			
Analyse medarbejder	650 t.kr.	650 t.kr.	650 t.kr.

5.5 Rekruttering og fastholdelse

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering	Bygnings pkt.	Bygnings pkt.	Bygnings pkt.
Årlig drift			
Udgifter ifb. øget personaleomsætning	500 t.kr. (fra 2025)	500 t.kr.	500 t.kr.

5.6 Bæredygtighed og grøn omstilling, herunder øget urbanisering, høje byggerier, elbiler, batteriparkanlæg og andre energilagringsanlæg.

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering			
Udstyr/12,5 m stiger	500 t. kr.	1 mio. kr.	
Udstyr til slukning af batteribrande	1 mio. kr.		
Opsamling af regnvand	100 t.kr.		
Elbiler mv. i Midtjysk Brand & Redning – fase 2 og 3		Undersøges	Undersøges
Årlig drift			
Øget uddannelse	200 – 300 t.kr.	200 – 300 t.kr.	200 – 300 t.kr.
Materielforbrug	100 t.kr.	100 t.kr.	100 t.kr.

5.7 Nyt og effektivt brandslukningsmateriel, der begrænser indsatstid, ressourceforbrug og følgeskader. Omhandler bl.a. robotmateriel - droner

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering			
Robotter		1,5 – 2 mio. kr.	
Droner		500 t.kr.	
Årlig drift			
Øget øvelser "droner"		50 t.kr.	50 t.kr.

5.8 Sikkerhedshændelser

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering			
Livestreaming bodycam		500 t.kr.	
Årlig drift			
Samtræning	200 – 300 t.kr.	200 – 300 t.kr.	200 – 300 t.kr.

5.9 Sammentælling kroner pr. indbygger uden bygninger. Beredskabets fremadrettet udviklingsbehov

	2024-2025	2026-2029	2030-2033
Investering	1.6 mio. kr. (8,00 pr. indb)	6.7 mio. kr. (33,5 pr. indb)	Undersøges
Årlig drift	1.75 mio. kr. (8,75 pr. indb.)	2.0 mio. kr. (10,00 pr. indb.)	2.0 mio. kr. (10,00 pr. indb.)

Årlig forhøjelse – bygningsdrift undtaget:

Fase 1: 16,75 krone pr. indbygger fra 2025 (søgt om tillægsbevilling for 2024)

2026 – 2029: 43,50 kroner pr. indbygger

2030 – 2033: Undersøges nærmere – aktuel vurdering 10,00 kroner pr. indbygger